

TrygFonden

DANSK SVØMMEUNION

Nye veje til svømmeundervisning i skolen

Alle SKAL lære at SVØMME

Svømmeduelighed og
elevernes oplevelse af læring

Udgiver: Dansk Svømmeunion og TrygFonden

Indhold udarbejdet af:

Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring,
University College Lillebælt og Syddansk Universitet

Lisbeth Runge Larsen
Sofie Koch
Lise Sohl Jeppesen
Kurt Lüders
Thomas Skovgaard

Billedredaktion: Tobias Marling, Dansk Svømmeunion

Udgivet: 2018

ISBN: 978-87-93704-05-3

Fotos: Michael Vienø, Henrik Majdal Kaarsholm og
Jesper Westley. Forsidefoto: Henrik Majdal Kaarsholm

© Dansk Svømmeunion og TrygFonden

Vi skaber glæde og styrker trygheden der, hvor mennesker og vand mødes. Vi sætter fokus på vandkompetencer, så du kan redde dig selv og andre. Og vi hepper på alle Danmarks vandhunde - fra nybegynderne til dem, der jagter medaljer. Spring ud i det på respektforvand.dk

Svømmeduelighed og elevernes oplevelse af læring

INDHOLD

05	Forord	21	Elevernes oplevelse af læring
07	Alle Skal Lære At Svømme
Forstudier, udvikling og evaluering	26	Kernebudskeer vedrørende
svømmeduelighed og elevernes
oplevelse af læring
10	Projektets metoder	28	Litteratur
13	Dataanalyser		
14	Svømmeduelighed		

I alt har omkring 2000 elever, 60 undervisere,
30 skoler og 10 svømmeklubber fra 19 af landets
kommuner bidraget til udviklings- og evalueringsdelen
af Alle skal lære at svømme.

FORORD

Alle skal lære at svømme er igangsat af Dansk Svømmeunion og TrykFonden. Projektet strækker sig over en godt treårig periode fra 2015 til 2018.

Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL) har fungeret som udviklings- og evalueringspartner.

Et centralt projektmål er at udvikle ny viden, der kan understøtte landets kommuner og grundskoler i at levere endnu bedre indsatser på svømmeområdet, gerne så tidligt i det samlede skoleforløb som muligt. Den langsigtede ambition er, at Alle skal lære at svømme bidrager til at øge andelen af børn og unge, der opfylder den nordiske definition på svømmeduelighed, der i sin korte form lyder: At kunne svømme 200 meter uden brug af hjælpemidler.

Denne rapport indgår i en serie på i alt 10 udgivelser, som hver især belyser forskellige aspekter af Alle skal lære at svømme og grundskolens svømmeundervisning mere generelt. Alle udgivelser er tilgængelige på allesvømmer.dk.

Denne delrapport har særligt fokus på at præsentere resultaterne vedrørende *svømmeduelighed og elevernes oplevelse af læring*.

Udviklings- og evalueringsaktiviteterne knyttet til Alle skal lære at svømme er forløbet som åbne proces-

ser med indlagte justeringer af undersøgelsesdesign og -produkter. Der har kontinuerligt været afprøvet og justeret undervisningsforløb på forskellige klassetrin og med varierede didaktiske tilgange. I de sammenhænge er der indsamlet en stor mængde empirisk materiale. Den løbende dialog med engagerede undervisere og ledere samt indsamlede erfaringer i forbindelse med fx rekruttering af kommuner og skoler, besøg hos involverede klasser og interview med udvalgte elever, har i alle henseender stået centralt.

I alt har omkring 2000 elever, 60 undervisere, 30 skoler og 10 svømmeklubber fra 19 af landets kommuner bidraget til udviklings- og evalueringsdelen af Alle skal lære at svømme.

Ambitionen er, at denne og de øvrige rapporter kan tjene som oplæg og inspiration til udvikling af grundskolens svømmeundervisning. Resultaterne fra evalueringen sigter mod at være relevante og brugbare for de undervisere, som står med det daglige ansvar for at gennemføre og nytænke skolens svømmeundervisning.

Der skal lyde en stor tak til alle projektdeltagere.

God læselyst.

Ambitionen er at skabe et bedre grundlag for, at alle børn opnår basale svømmefærdigheder tidligt i livet.

ALLE SKAL LÆRE AT SVØMME

FORSTUDIER, UDVIKLING OG EVALUERING

Ambitionen bag Dansk Svømmeunions og TrygFondens projekt **Alle skal lære at svømme**, er at skabe et bedre grundlag for, at alle børn opnår basale svømmefærdigheder så tidligt som muligt. Alle skal lære at svømme består af en række indsatser bl.a. websitet www.allesvømmer.dk, aktiviteter og materialer til svømmeundervisning i grundskolen, småbørns – forældrematerialet ”Leg med Blop” og informations- og opmærksomhedskampagner fx i forbindelse med Europamesterskabet i kortbanesvømning i København i december 2017 og folkemøder på Bornholm.

Der også knyttet en række udviklings- og evalueringsaktiviteter til Alle skal lære at svømme. Det er de dele af det samlede projekt, som her er i fokus. I den forbindelse anvendes forkortelsen ASLAS for Alle skal lære at svømme – primært som henvisning til projektets udviklings- og evalueringsaktiviteter.

Baggrunden for at gennemføre projektet er bl.a. de spørgeskemaundersøgelser af danskernes svømmeduelighed som Dansk Svømmeunion og TrygFonden står bag. Undersøgelsen fra 2014 viste, at halvdelen af børn i alderen 7-14 år enten ikke kunne svømme eller måtte betegnes som usikre svømmere. Det tal har stort set ikke rykket sig i den seneste opgørelse fra 2017, hvor hvert andet barn forsat må betegnes som ikke svømmeduelig eller ret så usikker svømmer. Når der ses nærmere på udviklingen fra 2014 til 2017 fremgår det endvidere, at andelen af børn og unge, der markerer, at de ikke får tilbudt svømning i skolen,

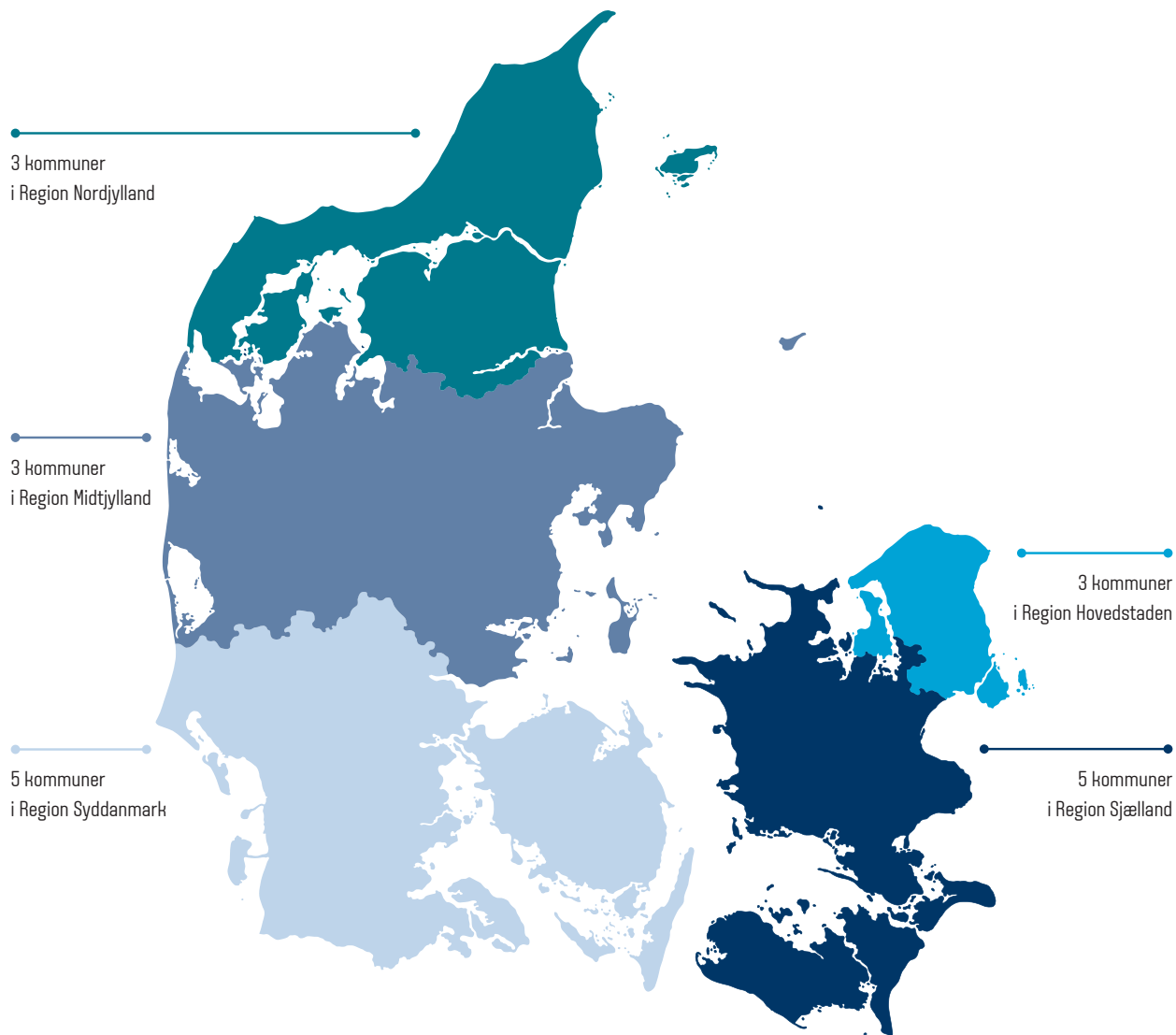
også er næsten uændret. Omkring 1 ud af 4 får således ikke mulighed for at tilegne sig grundlæggende svømmefærdigheder i skoleregi (YouGov, 2014 og 2017).

Forud for projektet er der foretaget to forstudier. Formålene var at undersøge:

- Hvordan og i hvilken alder børn mest effektivt lærer at svømme.
- Hvilke udfordringer og potentialer, der er for skole-svømning i udvalgte danske kommuner.

Resultaterne fra det første forstudie angiver, at en brugbar alder for at tilegne sig basale svømmefærdigheder ligger i aldersspændet 6-11 år, hvilket i Danmark svarer til skolebørn på ca. 0.-5. klassetrin. Der peges dog ikke på en decideret ”bedste alder” for at lære at svømme. Samme studie peger på, at undervisningen med fordel kan tage udgangspunkt i crawl og rygcrawl samt en alsidig og funktionel tilgang til svømme- og vandaktiviteter (Lüders, Dalsgaard, Knudsen, Holm & Skovgaard, 2015).

Resultaterne fra det andet forstudie, der trækker på viden fra 19 af landets kommuner antyder, at svømmeundervisning i Danmark typisk er placeret på 4. eller 5. klassetrin – altså i den sene ende af aldersspændet nævnt ovenfor. Nogle skoler og kommuner er i øvrigt udfordret på ressourcer i form af et begrænset antal svømmelærere samt manglende økonomiske midler til at betale for halleje og transport af elever til og

FIGUR 1:
 Projektkommuner fordelt på regionsbasis i Alle skal lære at svømme.

fra svømmehallen (Dalsgaard, Lüders, Knudsen, Holm & Skovgaard, 2015).

Udviklings- og evalueringsdelen af Alle skal lære at svømme (ASLAS) har involveret omkring 2000 elever på 0.-6. klassetrin, 60 undervisere, 30 skoler og 10 svømmeklubber i 19 af landets kommuner.

For at sikre så stor variation som muligt, er projektstederne udvalgt med afsæt i følgende kriterier:

- Skoler fra minimum to kommuner i hver region.
- Skoler i små og store kommuner.
- Skoler fra kystnære kommuner og kommuner uden offentlig svømmehal (jf. figur 1).

På baggrund af projektets forstudier og dialog med undervisere, forskere og andre svømmefaglige personer, er der sat fokus på fem udvalgte tilgange til grundskolens svømmeundervisning:

1. *Eksperimentarium*: En legende og eksperimenterende tilgang til bevægelse i vand med udgangspunkt i de fire grundfærdigheder; elementskift, bevægelse, vejtrækning og balance (Kleemann mfl., 2018).

2. *Multisvøm*: Undervisning af stilarterne crawl, ryg-crawl, brystsvømning og butterfly i parallelle forløb.
3. *Technosvøm*: Anvendelse af tablets/IT i svømmeundervisningen.
4. *Svømning i Åbent vand*: Undervisningen gennemføres udendørs ved stranden, i sø eller havnebad.
5. *Partnerskaber om svømning*: Skoler og svømmeklubber samarbejder om svømmeundervisningsforløb.

Der kan læses mere om de forskellige tilgange i andre rapporter fra Alle skal lære at svømme (jf. oversigt på bagsiden).

EVALUERING AF ELEVERNES SVØMMEDELIGHED OG OPLEVELSE AF LÆRING

Denne rapport sætter fokus på udviklingen i svømmeduelighed blandt de elever, der har taget del i ASLAS.

Der ses også nærmere på elevernes oplevelse af læring. Desuden søger rapporten at bidrage med ny viden vedrørende forhold, der har betydning for, om elever bliver svømmeduelige.

PROJEKTETS METODER

REKRUTTERING OG PROJEKTINFORMATION

Deltagende skoler modtog informationsbreve vedrørende ASLAS-projektet til orientering og videredistribuering til involverede klasser, forældre m.v. Heri blev det bl.a. markeret, at projektdeltagelse var frivillig og at indsamlede oplysninger behandledes fortroligt.

Skolernes (og i relevante tilfælde svømmeklubbernes) kontaktperson modtog endvidere informationsmateriale til underviserne vedrørende projektet, procedure for dataindsamling og efterfølgende brug af data samt en protokol for gennemførelse af dataindsamling og en beskrivelse af undervisernes rolle i den forbindelse.

Mindst én gang i hvert forløb blev der rettet henvendelse til skoler og/eller svømmeklubber for at høre nærmere om, hvordan det gik i det enkelte forløb.

I forbindelse med indsamling af projektdata først og sidst i forløbene, fik underviserne instruktion i proceduren for dataindsamlingen og deres funktion i forbindelse hermed.

DATAINDSAMLING

Skolerne blev bedt om at fremsende information vedrørende rammerne for svømmeforløbet, herunder oplysninger om antal lektioner, minutter i vandet, klasse/trin, antal elever, antal undervisere og antal bassiner. Dette gav indblik i varigheden af de forskellige forløb og supplerende forhold, der efterfølgende er anvendt i analyserne. Derudover blev der indsamlet data

om elevernes svømmeduelighed, svømmedistance, oplevelse af læring og diverse baggrundsoplysninger.

Alle data blev indsamlet af trænede testmedarbejdere, nogle gange i samarbejde med svømmeundervisere. Efter hver dataindsamling blev indsamlede oplysninger gennemgået for afklaring af eventuelle tvivls spørgsmål.

SVØMMETEST TIL REGISTRERING AF SVØMMEDUELIGHED

Vurderingen af svømmeduelighed i ASLAS tager udgangspunkt i den nordiske definition for svømmeduelighed, der i sin korte version lyder: At kunne svømme 200 meter uden brug af hjælpemidler.

For at vurdere udviklingen i elevernes svømmeduelighed gennemførte eleverne en 15 minutters test to gange i forløbet. Starttest blev foretaget omkring forløbets anden undervisningsgang. Sluttest blev foretaget omkring forløbets næstsidste undervisningsgang (da der en del steder er tradition for, at den sidste gang i svømmehallen bruges på legeaktiviteter).

Eleverne bestemte selv, hvordan de ville svømme under testen. Svømmet distance blev noteret, ligesom det i et skema blev markeret, om eleverne gik på bunden, holdt længere pauser eller anvendte hjælpemidler som fx plade eller bælte. De samlede oplysninger blev anvendt til at vurdere, om den enkelte elev var svømmeduelig.

Det første projektskoleår (2015/16) viste, at en 15 minutters svømmetest var en stor udfordring for ele-

SVØMMEDELIGHED

Alle skal lære at svømme tager udgangspunkt i den nordiske definition på svømmeduelighed, der i sin korte version lyder: At kunne svømme 200 meter uden brug af hjælpemidler.

Deltagende elevers svømmeduelighed er testet ved start og slut af svømmeforløbet.

ver i de mindste klasser. For det andet projektskoleår (2016/17) blev det derfor besluttet ikke at gennemføre ordinær før- og efter test for elever i 0. og 1. klasse – også fordi undervisningen for de mindste lægges mere an på vandtilvænning og legeaktiviteter end egentlig svømmeundervisning. I 2016/17 blev der i stedet gennemført én svømmeduelighedsmåling for elever på 1. klassetrin, mens 0. klasseelever blev sluttet i forhold til de fire grundfærdigheder (elementskifte, vejtrækning, balance og fremdrift) (Kleemann, 2018), hvilket der kan læses mere om i det følgende afsnit.

TEST AF GRUNDFÆRDIGHEDER

For at få et systematisk mål for de yngste elevers (0.-1. Klasse) svømme niveau, blev der i projektets andet år udviklet et screeningsværktøj til registrering af målgruppens grundfærdigheder (jf. ovenstående). Denne test fungerede som et alternativ til den i øvrigt anvend-

te 15 minutters svømmetest. Værktøjet blev afprøvet på to 1. klasser og fire 0. klasser. Eleverne blev introduceret til proceduren, hvorefter de blev fordelt på hold ved fire teststationer – én til hver grundfærdighed. Eleverne blev instrueret i at gennemføre bestemte øvelser ved de enkelte stationer og fik efterfølgende tildelt en score fra 1-4, hvor 1 angav at eleven *slet ikke* formåede at udføre øvelsen korrekt og 4 angav, at eleven *i høj grad* formåede at udføre øvelsen korrekt.

ELEVERNES OPLEVELSE AF LÆRING

Det har været tilstræbt at få et indblik i, hvordan eleverne selv oplever og vurderer deres læring i svømmeundervisningen. Til det formål er der anvendt et evalueringsskema bestående af fire skalerede spørgsmål, der søger at afdække elevernes vurdering af: 1. I hvilken grad de lærer noget, 2. Om de føler sig godt tilpas i undervisningen, 3. Hvorvidt den måde, der undervises på passer godt til dem, samt 4. Deres egne for-

ventninger til undervisningen. Instrumentet udgør en modificeret version af den såkaldte Learning Rating Scale (Nissen, 2011; Nissen, Lemire og Andersen, 2014), og det anvendes i ASLAS til at måle *Elevernes oplevelse af læring*.

Learning Rating Scale giver i sit standarddesign underviseren en let tilgængelig metode til at måle vigtige læringspunkter henover et undervisningsforløb - bl.a. med det sigte for øje at anvende de indsamlede oplysninger til at justere undervisningen og/eller samtale med udvalgte elever om deres læring (Dafolo, u.å.). Til forskel herfra anvendes det modificerede instrument i ASLAS udelukkende til slutteligt at indsamle elevernes oplevelse af det samlede undervisningsforløb. Ikke mindst forventningsdimensionen i Learning Rating Scale har i flere undersøgelser vist sig svær at forstå blandt deltagende elever (Skovgaard mfl., 2012; Nissen, Lemire & Andersen, 2014). Denne er derfor søgt håndteret ved at fokusere på elevens egne forventninger til undervisningen. Dette for, at spørgsmålet gøres mere nærværende og mindre abstrakt. Eleverne har udfyldt spørgeinstrumentet én gang i forbindelse med undervisningsforløbets afslutning, hvor de for hvert af de fire spørgsmål har markeret deres vurdering på en analog skala fra 0-10 cm. Jo mere positiv vurdering, jo højere talværdi. I det følgende anses scorer for de enkelte spørgsmål eller dimensioner i den øverste fjerdedel af skalaen (8-10) som udtryk for en positiv evaluering fra elevernes side, mens scorer i den nederste halvdel af skalaen (under fem) anses for markering af et mindre godt afsæt for læring. Dette med udgangspunkt i, at det for den oprindelige Learning Rating Scale vejledende angives, at en samlet score for alle fire dimensioner på 32 udgør et grænseområde til den gode læreproces samt, at en score på 34 eller derover angiver virkningsfuld undervisning

(Nissen, 2011; Andersen, 2014; Nissen, Lemire og Andersen, 2014; Andersen, Nissen og Poulsen, 2016). Ligeledes vurderes en score for de fire dimensioner i den nedre halvdel af skalaen, og med en samlet score på omkring 20, som et udtryk for en situation, hvor der bestemt kan sættes spørgsmålstegn ved, om kvalificeret læring finder sted (Dafolo, u. å.).

SPØRGESKEMA VEDRØRENDE ELEVERNES SVØMMEBAGGRUND

Et spørgeskema om elevernes svømmebaggrund blev introduceret i projektets andet år (2016/17). Skemaet indeholder spørgsmål angående elevernes erfaringer med svømning, og generel brug af svømmehaller, havebade, åbent vand o. lign. Det skal ses som supplement til svømmetesten samt for at få øget indsigt i elevernes svømmeerfaringer. Der blev udviklet to spørgeskemaer: Ét til de yngste elever (0.-2. klasse) og ét til de ældste elever (3.-6. klasse). Begge spørgeskemaer indeholdt spørgsmål om elevernes erfaring med svømning i skole- eller klubregi og foretrukne aktiviteter i vandet. For eleverne i 3.-6. klasse indgik desuden spørgsmål vedrørende, hvor og hvornår de evt. lærte at svømme, hvor længe de havde gået til svømning og hvor de oftest svømmede.

I udformningen af spørgeskemaer m.v. var der opmærksomhed på det særlige i at have børn som respondenter. For at motivere eleverne til at deltage aktivt og fokuseret skal spørgsmålene være relevante og interessante for dem (Andersen og Ottosen, 2002; Andersen og Kjærulff, 2003). Testmedarbejderne blev derfor oplært i instruktion og brug af spørgeskemaerne, så de var i stand til at yde den nødvendige støtte for at få indhentet elevernes besvarelser.

DATAANALYSER

Hovedparten af analyserne er af beskrivende karakter, der giver indblik i antal deltagere, antal svømmeduelige elever, svømmedistance blandt de elever, der ved start og/eller slut gennemførte svømmetest til registrering af svømmeduelighed, elevernes oplevelse af læring samt grundfærdigheder for 0. og 1. klasser. Derudover er der udført regressionsanalyser (dvs. statistiske analyser, der tager højde for flere forskellige variable, som kan have indflydelse på, om eleverne bliver svømmeduelige), der undersøger, hvilken betydning køn, klassetrin, tidligere svømmeerfaring, antal lektioner i de enkelte svømmeforløb og vandtid pr. lektion har for, om eleverne udvikler sig fra at være ikke-svømmeduelige til at blive svømmeduelige. Regressionsanalyserne tager udgangspunkt i de undervisningsforløb fra skoleåret 2016/17, hvor der er indsamlet oplysninger om elevers forudgående erfaringer med svømning (jf. *Spørgeskema vedrørende elevernes svømmebaggrund*). I teksten til nogle af de følgende tabeller og figurer anføres til tider procentandele m.v., der ikke er afbilledet grafisk. Dette for at supplere og uddybe hovedtal. Der kan læses mere om det samlede projekts metoder i rapporten *Alle skal lære at svømme - udvikling og evaluering* (jf. *oversigt på bagsiden*).

SVØMMEDUELIGHED

DELTAGERNE

1950 elever fra 0.-6. klasse har taget del i ASLAS, hvoraf 1663 har haft mulighed for at gennemføre en start og/ eller slutttest vedrørende svømmeduelighed i svømmehal (jf. figur 2). 227 elever deltog i forløb med svømmeundervisning i åbent vand. Det har vist sig vanskeligt at gennemføre den valgte svømmeduelighedstest i åbent vand. Testen er typisk gennemført på lav vanddybde, hvilket har bevirket, at en stor del af eleverne har gået på bunden i stedet for at svømme. Potentielt svømmeduelige elever kan derfor blive kategoriseret som ikke-svømmeduelige. Derudover er det vanskeligt at måle distancen præcist i åbent vand, hvorfor der vil forekomme mærkbare usikkerheder vedrørende svømmedistance. Endelig er der åbenlyst stor forskel på at svømme i åbent vand og i en svømmehal grundet anderledes udfordringer med strøm, sigtbarhed, orienteringsmuligheder o. lign. På baggrund af udfordringerne med tilstrækkelig præcis vurdering af svømmeduelighed i åbent vand, udelades data fra forløb i åbent vand i analyserne vedrørende svømmeduelighed.

I skoleåret 2016/17 blev det som nævnt besluttet at afprøve en svømmetest for de mindste klassetrin – med afsæt i de fire grundfærdigheder: Elementskifte, vejtrækning, balance og fremdrift. En gruppe på 60 elever fra 0. klasse har derfor hverken før eller efter gennemført den i øvrigt anvendte svømmeduelighedstest (jf. figur 2).

De 1663 elever, som har haft mulighed for at gennemføre start og/eller slutttest fordeler sig med flest elever på 3.-5. klassetrin, færre elever fra 0.-2. klasse og færrest 6. klasseelever (jf. tabel 1).

1362 elever (svarende til 82% af de i alt 1663 elever) deltog ved forløbsstart i svømmeduelighedstest i svømmehal. Ved afslutning af forløbet gennemførte 1245 elever samme test (svarende til 75% af de i alt 1663 elever). 1034 elever har gennemført test af svømmeduelighed ved både start og slut (jf. figur 2), svarende til 62 % af de elever, der har deltaget i forløb i svømmehal. At elever ikke har gennemført enten start- eller slutttest skyldes forhold som fx sygdom, skader, skoleskift eller ferie.

	I alt	0. klasse	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse
Antal elever	1663	129	189	121	367	438	379	40

TABEL 1. Antal elever, der har haft mulighed for at gennemføre start- og/eller slutttest af svømmeduelighed, fordelt på klassetrin.

FIGUR 2. Antal svømmetestede elever.

	8-15 lektioner	16-30 lektioner	31-40 lektioner
Antal elever	341	540	782

TABEL 2. Antal elever i forhold til antal lektioner.

	1-15 Undervisnings-uger	16-30 Undervisnings-uger	31-40 Undervisnings-uger
Antal elever	387	586	690

TABEL 3. Antal elever i forhold til antal undervisningsuger.

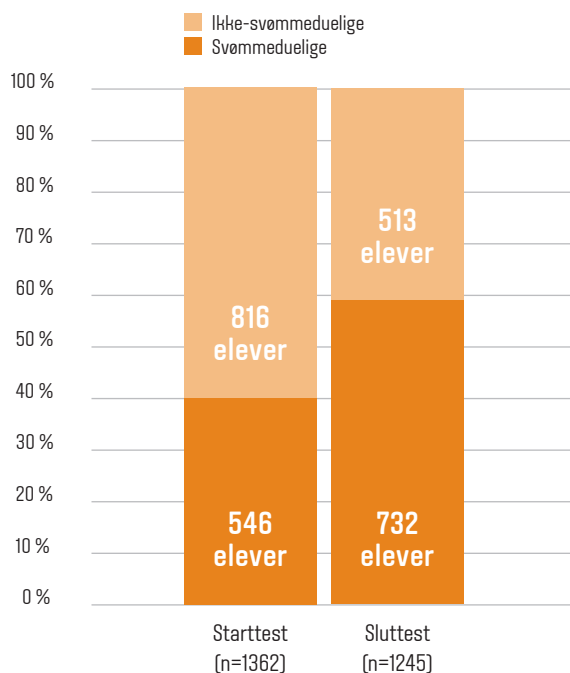
	20-30 minutter	31-45 minutter	46-90 minutter
Antal elever	700	493	470

TABEL 4. Antal elever i forhold til antal minutter i vandet pr. lektion.

Svømmeforløbene har strakt sig over et varierende antal lektioner (jf. tabel 2) og uger (jf. tabel 3). Den tid eleverne har haft i vandet pr. lektion har også varieret (jf. tabel 4). Fx har omkring halvdelen af eleverne taget del i svømmeforløb med mere end 30 lektioner, mens to ud af ti har deltaget i forløb med 8-15 lektioner. Godt fire ud af ti elever har været med i forløb, der strakte sig over mere end 30 uger, mens den største andel af eleverne har været i vandet 20- 45 minutter pr. lektion.

RESULTATER FOR SVØMMEDUELIGHED

Af de 1362 elever, der deltog i starttest af svømmeduelighed, kunne fire ud af ti svømme, mens det samme gjorde sig gældende for knapt seks ud af ti af de 1245 elever, som deltog i sluttesten. Fordelingen af svømmeduelige og ikke-svømmeduelige ved start- og sluttet kan ses i figur 3.

FIGUR 3. Fordeling af svømmeduelige og ikke-svømmeduelige elever ved start- og sluttet. n=antal elever.

Den større andel af svømmeduelige elever ved sluttet kan rimeligvis, men dog ikke udelukkende, tilskrives deltagelse i svømmeforløbet. Den større andel svømmeduelige ved den afsluttende testrunde skyldes også, at elevgruppen ved start og sluttet ikke er helt den samme. Således kan der have været elever, der kun har taget del i slutteten, som faktisk var svømmeduelige fra start. At eleverne ikke har gennemført enten start- eller sluttet skyldes som tidligere nævnt forhold som fx sygdom, skader, skoleskift eller ferie.

DE NYE SVØMMEDUELIGE

Som nævnt har 1034 elever deltaget i både start- og sluttet. Af dem udvikler 240 sig fra at være ikke-svømmeduelige til at blive svømmeduelige (jf. tabel 5). Det vil sige, at eleverne ved starttesten svømmede kortere end 200 meter, brugte hjælpemidler og/eller gik på bunden. Ved slutteten svømmede de samme elever læn-

	Samlet antal elever	0. klasse	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse
Svømmedueligheds-testet både start- og sluttest (n)	1034	89	88	97	213	315	205	27
Ikke-svømmeduelige ved starttest (n)	636	88	78	67	115	177	107	4
Ikke-svømmeduelige ved sluttest (n)	396	82	59	48	64	104	38	1
Nye Svømmeduelige (n/%*)	240 / 38%	6 / 7%	19 / 24%	19 / 28%	51 / 44%	73 / 41%	69 / 64%	3 / 75%

*Procentdel af elever, der var ikke-svømmeduelige ved starttest

TABEL 5. Antal elever, der har deltaget i både start- og sluttest af svømmeduelighed; Ikke-svømmeduelige elever fordelt på klassetrin ved start- og sluttest; samt nye svømmeduelige elever ved sluttest fordelt på klassetrin.

gere end 200 meter (i gennemsnit 335 meter) og de brugte ikke hjælpemidler eller gik på bunden. Denne gruppe elever betegnes som nye svømmeduelige. Der er ingen forskel på andelen af piger og drenge, der bliver nye svømmeduelige.

Elevernes deltagelse i svømmeforløbene resulterer i flere nye svømmeduelige på alle klassetrin (se tabel 5). Andelen af nye svømmeduelige varierer mellem klassetrin. Der registreres en stigning i andelen af nye svømmeduelige fra 1. klassetrin med en ekstra markant forøgelse fra 3. klassetrin. I den mindre gruppe af deltagende elever fra 6. klasse er der blot fire elever, der ikke er svømmeduelige ved starttesten. Heraf bliver de tre elever svømmeduelige efter svømmeforløbet, hvilket forklarer det høje procenttal på 6. klassetrin i tabel 5. Resultaterne viser, at børn kan lære at svømme allerede fra de tidlige klassetrin. Dog skiller resultaterne for 0. klasseelever sig noget ud fra de øvrige, hvilket skyldes, at kun en mindre del af de alleryngste elever fuldt ud kunne gennemføre den anvendte svømmetest.

Som nævnt er langt de fleste 6. klasseelever svømmeduelige ved forløbets start. Af de få elever, som ikke er i stand til at svømme fra start, er næsten alle efterfølgende i stand hertil. Efter et svømmeforløb er stør-

stedelen (81%) af elever på 5. klassetrin svømmeduelige. På 3.-4. klassetrin kan knapt 70 % af eleverne svømme ved forløbets afslutning og det samme gør sig gældende for 30-50 % af eleverne på 1.-2. klassetrin. Som nævnt skiller eleverne fra 0. klassetrin sig ud fra de øvrige.

En række faktorer kan indvirke på, om en elev udvikler sig fra ikke-svømmeduelig til svømmeduelig. Det kunne eksempelvis være elevernes tidligere erfaring med egentlig svømning, hvilket klassetrin de går på eller antal svømmelektioner i et svømmeforløb. Den type forhold kan der med fordel tages højde for, når det undersøges, hvad der betyder noget for udvikling af svømmeduelighed hos børn og unge. I det følgende præsenteres resultater fra regressionsanalyser, der ser nærmere på, hvilken betydning køn, klassetrin, tidligere svømmeerfaring, antal lektioner i de enkelte svømmeforløb og vandtid pr. lektion har for, om eleverne i løbet af skolesvømningforløbet udvikler sig fra at være ikke-svømmeduelige til at blive svømmeduelig. Analyserne tager udgangspunkt i de forløb fra skoleåret 2016/17, hvor der er indsamlet oplysninger om elevens forudgående erfaringer med svømning (Jf. Spørgeskema vedrørende elevernes svømmebaggrund). Der indgår godt 200 elever i den endelige analyse.

ALDER

Resultaterne viser, at de ældre elever i højere grad end de yngre udvikler sig fra at være ikke-svømmeduelige til at blive svømmeduelige. Alder er således en betydende faktor for, om eleverne bliver svømmeduelige. Resultaterne illustrerer dog også, at det er muligt at lære at svømme på de mindste klassetrin (se tabel 5).

TIDLIGERE SVØMMEERFARINGER

Erfaring med svømmeundervisning (og dermed en grad af vandtilvænnning) i enten skole eller klub ser ud til at være en vigtig faktor i forhold til, om eleverne bliver svømmeduelige. Elever, der tidligere har modtaget svømmeundervisning, bliver i højere grad svømmeduelige sammenlignet med de elever, som ikke tidligere har gået til svømning.

ANTAL LEKTIONER OG VANDTID

Antallet af lektioner har betydning for i hvilken grad eleverne bliver svømmeduelige. Grundlæggende er det sådan, at et stigende antal lektioner medfører et stigende antal nye svømmeduelige. Dog ser det ud til, at der er størst virkning af den første andel af svømmelektioner. Når eleverne når ca. 40 lektioners svømmeundervisning, tyder analyserne på, at der ikke er meget mere at hente ved at give eleverne flere lektioner.

Resultaterne for tid i vandet pr. lektion er ikke så markante. Der er dog svage indikationer på, at for kort tid og/eller relativt lang tid i vandet kan påvirke elevernes svømmeduelighed negativt. Variationen på svømmelektionernes længde strækker sig fra 20 – 90 minutter (jf. tabel 4).

SVØMMEDELIGHED - AFRUNDING

Resultaterne vedrørende betydningen af henholdsvis alder, tidligere svømmeerfaring og undervisningsforløb-

benes længde (herunder tid i vandet pr. lektion) i forhold til svømmeduelighed skal tolkes med forsigtighed.

For det første har de forskellige forløb budt på varierende metodiske tilgange, ligesom de kvalitative data, fx interviews og observationer, viser forskelle i undervisernes didaktiske fokus og erfaring med skolesvømning. Den kvantitative undersøgelse siger ikke direkte noget om underviserens betydning for og rolle i udviklingen af elevernes svømmeduelighed. Kvaliteten og virkningen af svømmeundervisningen har dog givetvis en del at gøre med underviserens personlige og faglige kompetencer. Det kan derfor anbefales at inddrage underviserdimensionen endnu mere i fremtidige undersøgelser.

For det andet har det vist sig, at det er særskilt vigtigt at tage højde for børn og unges tidligere erfaring med svømning. Derfor tager analyserne vedrørende betydningen af henholdsvis alder, tidligere svømmeerfaring, undervisningsforløbenes længde og vandtid pr. lektion udgangspunkt i de forløb fra skoleåret 2016/17, hvor der er indsamlet oplysninger om elevers forudgående erfaringer med svømning. Godt 200 elever indgår i de endelige analyser. Selv på dette mere begrænsede materiale viser der sig altså en række synlige tendenser – fx at antal lektioner og tidligere svømmeerfaringer spiller ind på, om eleverne bliver svømmeduelige. Resultaterne kan betragtes som indikationer på faktorer, der synes at indvirke på i hvilket omfang elever kan flytte sig fra gruppen af ikke-svømmeduelige til gruppen af svømmeduelige.

SVØMMEDISTANCE

Ved start- og sluttet blev eleverne bedt om at svømme så langt som muligt indenfor en tidsramme på 15 minutter. Eleverne fik noteret den tilbagelagte distance. Det blev ligeledes noteret, om eleverne i løbet af te-

	n	0. klasse	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4.klasse	5. klasse	6. klasse
Antal elever ved starttest	519	4	24	44	117	188	116	26
Distance ved starttest		146 m	235 m	284 m	322 m	354 m	379 m	381 m
Antal elever ved sluttest	623	13	29	47	144	203	163	24
Distance ved sluttest		250 m	310 m	370 m*	375 m*	410 m*	423 m*	429 m*

*= Elevgruppen ved sluttest svømmer signifikant længere end elevgruppen ved starttest (signifikansniveau 0.05, hvilket betyder, at der er mindre end 5% risiko for at resultatet er fremkommet ved en tilfældighed).

TABEL 6. Antal elever og den svømmede distance ved start- og sluttest, fordelt på klassetrin. n=antal elever i alt. m=meter. Tabellen inkluderer de elever, der enten ved start- og/eller sluttest svømmede uden hjælpemidler.

sten gik på bunden, holdt længere pauser eller anvendte plade eller bælte. Resultaterne vedrørende svømmet distance (jf. tabel 6) drejer sig alene om den elevgruppe, der ved start og/eller slut gennemførte testen uden hjælpemidler og uden at gå i vandet - uafhængigt af, om de tilbagelagde mere eller mindre end de 200 meter, der indgår i den nordiske definition på at kunne svømme. Nogle af de i øvrigt svømmeduelige elever indgår derfor ikke i den angivne gruppe, fordi de mod slutningen af start- eller sluttest fx gjorde brug af hjælpemidler. En gruppe af ikke-svømmeduelige elever er derimod inkluderet i tabel 6, fordi de i løbet af testen formåede at svømme en kortere distance uden hjælpemidler m.v.

Gennemsnitsdistancer fordelt på klassetrin ses i tabel 6. I forbindelse med vurdering af forskelle mellem svømmet distance ved start og slut, skal der mindes om, at elevgrupperne ved de to testomgange ikke er helt den samme. En interessant observation er, at flere af eleverne på 0. klassetrin er i stand til at svømme en distance uden brug af hjælpemidler m.v. i forbindelse med den afsluttende distancemåling. Det kan tages som en indikation på, at der for en gruppe af de mindste elever sker en udvikling henimod svømmeduelighed – måske fordi eleverne simpelthen bliver mere trygge ved og vant til at bevæge sig gennem vand.

Gruppen af 0. klasseelever svømmer længere ved slut end ved start. Forskellen er dog ikke signifikant.

DE FIRE GRUNDFÆRDIGHEDER

For at få et brugbart mål for den yngste elevgruppes svømmefærdigheder i vand, blev der i skoleåret 2016/17 gennemført en test af grundfærdigheder. Dette som alternativ til den i øvrigt anvendte 15 minutters test af svømmeduelighed (jf. *Test af grundfærdigheder & Svømmetest til registrering af svømmeduelighed*). Hver elev blev vurderet ud fra kategorierne balance, elementskift, vejtrækning og fremdrift. Vurderingen blev angivet med tal på en skala fra 1-4 i hver af de fire kategorier. Scoren 4 angiver, at eleven i *meget høj grad* mestrer færdigheden, mens scoren 1 angiver, at eleven *slet ikke* mestrer færdigheden. Testen blev gennemført på fire 0. klasser og to 1. klasser. Resultaterne ses i tabel 7.

Eleverne scorer højest på grundfærdighedene *elementskefte* og *vejtrækning* og lavest på grundfærdighederne *balance* og *fremdrift* (tabel 7). *Balance* og *fremdrift* er generelt mere koordinationskrævende og stiller derfor højere krav til elevernes motoriske færdigheder. Det kan være forklaringen på, at det særligt er disse færdigheder, der er svære for elever i denne aldersgruppe. Målet med at udvikle en test af grundfær-

	Balance (point)	Elementskifte (point)	Vejtrækning (point)	Fremdrift (point)
0. klasse (n=81)	1.8	3.3	2.9	1.8
1. klasse (n=35)	2.1	3.0	2.7	1.9
Samlet (n=116)	1.9	3.2	2.8	1.8

TABEL 7. Elevernes gennemsnitlige resultater fra testen af de fire grundfærdigheder. n=antal elever

digheder var, at tilvejebringe et redskab, som på håndterbar vis kunne give et mål for de mindste elevers vandkompetencer. Testen viste sig anvendelig til målgruppen, da den tager et udgangspunkt, der matcher de mindste elevers kompetencer i vand. Samtidig var erfaringen, at testen tager en del tid, der altså går fra den egentlige undervisning. Derudover fordrer te-

sten i det afprøvede format relativt meget bassinplads samt fire trænede testledere.

I et fremadrettet perspektiv kan det overvejes at videreudvikle testen, så den inkluderer et legende element i forhold til hver færdighed. De fire færdighedsstationer med øvelser kan dermed i højere grad integreres i undervisningen henover flere lektioner.

ELEVERNES OPLEVELSE AF LÆRING

Det har været tilstræbt at få et indblik i, hvordan eleverne selv oplever og vurderer deres læring af svømmeundervisningen. Til det formål er der som tidligere gennemgået (jf. *Elevernes oplevelse af læring* (metoder)) anvendt et evalueringsinstrument bestående af fire skalerede spørgsmål, der søger at afdække elevernes vurdering af: I hvilken grad de lærer noget (Faglig dimension); Om de føler sig godt tilpas i undervisningen (Social dimension); Hvorvidt den måde, der undervises på passer godt til dem (Metode dimension); samt deres egne forventninger til undervisningen (Forventningsdimension). Eleverne har svaret på spørgsmålene én gang i forbindelse med undervisningsforløbets afslutning, hvor de for hvert af de fire spørgsmål har markeret deres vurdering på en analog skala fra 0-10. Jo mere positiv vurdering, jo højere talværdi.

Tabellerne vedrørende *Elevernes oplevelse af læring* (tabel 8-10) er opdelt, så de præsenterer resultater for henholdsvis svømmeduelige, ikke-svømmeduelige og nye svømmeduelige elever, der 1) har gennemført svømmetest ved både start og slut, 2) har svaret på spørgsmålene vedrørende *Elevernes oplevelse af læring*, samt 3) har deltaget i svømmeforløb i bassin – i alt 961 elever. Tabel 11 præsenterer resultater for alle elever, der har 1) gennemført svømmetest ved både start og slut, 2) har svaret på spørgsmålene vedrørende *Elevernes*

oplevelse af læring og 3) har deltaget i svømmeforløb i åbent vand - ialt 184 elever.

SVØMMEDUELIGE ELEVERS OPLEVELSE AF LÆRING

De svømmeduelige elever er den gruppe, som levede op til den nordiske definition på svømmeduelighed ved både start- og sluttet (372 elever). Tabel 8 viser gennemsnitsværdierne for *Elevernes oplevelse af læring* for gruppen af svømmeduelige elever samt gennemsnitssværdier fordelt på køn.

Svømmeduelige elever oplever et relativt højt udbytte af undervisningen. Omkring en tredjedel af gruppen af svømmeduelige elever har en score på otte eller mere i alle fire dimensioner. Vurderes dimensionerne enkeltvis, angiver 54%-80% af de svømmeduelige elever en score på otte eller derover. Sammen med gennemsnitsværdierne gengivet i tabel 8 antyder de fund, at flertallet af eleverne i denne gruppe synes de lærer noget (den faglige dimension); de har det godt når de er til svømning (den sociale dimension), de synes måden, der bliver undervist på passer godt til dem (metode dimensionen) og de udtrykker generelt høje forventninger til svømmeundervisningen (forventningsdimensionen). Der er særligt mange svømmeduelige elever (80%), som placerer scoren for den sociale dimension på otte eller mere, hvilket også udmønter sig

	Faglig dimension	Social dimension	Metode dimension	Forventningsdimension
Alle (n=372)	7.3	8.8	8.2	7.5
Piger (n=166)	7.4	8.8	8.3	7.7
Drenge (n=206)	7.3	8.8	8.2	7.4

TABEL 8. Gennemsnitsværdier for Elevernes oplevelse af læring for svømmeduelige elever, opgjort samlet og fordelt på køn. n=antal svømmeduelige elever, der har gennemført svømmetest ved både start og slut, svaret på spørgsmålene vedrørende Elevernes oplevelse af læring samt har deltaget i svømmeforløb i bassin.

	Faglig dimension	Social dimension	Metode dimension	Forventningsdimension
Alle (n=373)	8.1	8.4	8.2	8.0*
Piger (n=180)	8.0	8.2	8.2	8.2
Drenge (n=193)	8.2	8.5	8.2	7.7

*=signifikant forskel mellem piger og drenge

TABEL 9. Gennemsnitsværdier for Elevernes oplevelse af læring for ikke-svømmeduelige elever, opgjort samlet og fordelt på køn. n=antal ikke-svømmeduelige elever, der har gennemført svømmetest ved både start og slut, svaret på spørgsmålene vedrørende Elevernes oplevelse af læring samt har deltaget i svømmeforløb i bassin.

i en ganske høj gennemsnitsscore (8.8). Eleverne oplever således at have det godt, når de er til svømning. Men også på metodedimensionen scorer gruppen af svømmeduelige elever et gennemsnit i den høje ende, og flere end seks ud af ti scorer otte eller derover. For den faglige dimension og forventningsdimensionen placerer en lidt mindre gruppe (men dog stadig mere end halvdelen af eleverne) deres score på otte eller derover. Selvom der er langt flest svømmeduelige elever, som placerer deres score i den høje ende af skalaen, er der en mindre del af eleverne, der scorer i den lave halvdel af skalaen (scorer mindre end fem). Kun én ud af 100 elever scorer under fem i alle fire dimensioner. Ses der på dimensionerne enkeltvis, er der ret få elever som angiver en score under fem i metodedimensionen og den sociale dimension (6-8%), lidt flere i relation til den faglige dimension (19%) og forventningsdimensionen (15%). At de to sidstnævnte kategorier ikke har lige så stor en andel af elever med en score i den høje-

ste ende kan måske forklares ved, at denne gruppe ikke i samme omfang, som de ikke-svømmeduelige, forventer et stort fagligt udbytte af undervisningen, da de netop er svømmeduelige fra start.

Der er ingen signifikant forskel på de svømmeduelige elevers score på tværs af køn.

IKKE-SVØMMEDELIGE ELEVERS OPLEVELSE AF LÆRING

Den gruppe af elever (373 elever), som hverken var svømmeduelige ved starten eller afslutningen af forløbet, betegnes som ikke-svømmeduelige elever. Tabel 9 viser gennemsnitsværdier for *Elevernes oplevelse af læring* for gruppen af ikke-svømmeduelige elever, og elevernes gennemsnitlige score fordelt på køn.

Blandt de ikke-svømmeduelige elever har fire ud af ti en score på otte eller derover i alle fire dimensioner. Vurderes dimensionerne enkeltvis markerer 65-73% af de ikke-svømmeduelige elever en score på otte eller derover.

	Faglig dimension	Social dimension	Metode dimension	Forventningsdimension
Alle (n=216)	8.0	8.6*	8.4	8.1
Piger (n=114)	8.1	8.3	8.4	7.8
Drenge (n=102)	8.0	8.9	8.3	8.4

*= signifikant forskel mellem piger og drenge.

TABEL 10. Gennemsnitsværdier for Elevernes oplevelse af læring hos nye svømmeduelige elever, opgjort samlet og fordelt på køn. n=antal nye svømmeduelige elever, der har gennemført svømmetest ved både start og slut, svaret på spørgsmålene vedrørende Elevernes oplevelse af læring samt har deltaget i svømmeforløb i bassin.

For så vidt angår forventningsdimensionen og i forhold til, om den måde, der undervises på passer godt til eleverne (metodedimensionen) angiver knapt syv ud af ti elever en score på otte eller derover. Igen er der særligt mange elever (næsten tre ud af fire), der scorer otte eller højere i den sociale dimension. Sammenlignet med de svømmeduelige elever, har de ikke-svømmeduelige elever lavere gennemsnit i den sociale dimension. Forskellen er dog relativ lille og kan måske forklares ved, at denne elevgruppe ikke i samme omfang som de svømmeduelige oplever tryk og tryghed i vandet. Sammenlignes resultaterne mellem de ikke-svømmeduelige og de svømmeduelige elever, scorer de ikke-svømmeduelige signifikant højere i den faglige dimension, hvor 67% scorer otte eller derover. Det kan eventuelt tilskrives, at de ikke-svømmeduelige i højere grad oplever, at de er i gang med at lære noget (nyt).

Ret så få af de ikke-svømmeduelige elever (2%) har en score på fem eller derunder i alle fire dimensioner. Ses der på dimensionerne enkeltvis har 8% af de ikke-svømmeduelige elever placeret deres score i den nederste halvdel af skalaen (under fem) i den sociale dimension. For de øvrige dimensioner gælder det for 10-13% af gruppens elever. De ikke-svømmeduelige scorer samlet set ret så højt på alle fire dimensioner.

Blandt de ikke-svømmeduelige ses signifikant forskel mellem drenge og piger på forventningsdimensionen. Piger har således højere forventninger til svømmeundervisningen end drengene. I de øvrige dimen-

sioner er der ikke forskel på *Elevernes oplevelse af læring* mellem piger og drenge.

NYE SVØMMEDELIGE ELEVERS OPLEVELSE AF LÆRING

Gruppen af nye svømmeduelige elever (216 elever) består af de elever, der i projektperioden flytter sig fra at være ikke-svømmeduelige til at være svømmeduelige, og som har svaret på spørgsmålene vedrørende *Elevernes oplevelse af læring* samt taget del i bassinforløb. Tabel 10 viser gennemsnitsværdierne for oplevelse af læring for gruppen af nye svømmeduelige elever, og elevernes gennemsnitlige score fordelt på køn.

Som det fremgår af tabel 10 ligger gennemsnittet for *Elevernes oplevelse af læring* hos de nye svømmeduelige elever generelt i den høje ende på alle fire dimensioner. Næsten fire ud af ti elever har en score på otte eller derover i samtlige dimensioner. Igen er der en særlig stor andel af elever, som scorer otte eller derover i den sociale dimension (73%).

Vurderes dimensionerne enkeltvis, angiver 63-73% af de nye svømmeduelige elever en score på otte eller derover. Der er signifikant forskel på piger og drenge i den sociale dimension, hvilket muligvis indikerer, at drengene i denne gruppe i endnu højere grad end pigerne oplever at have det godt til svømning. Begge køn scorer dog højt på den sociale dimension.

Ved sammenligning af resultaterne mellem de nye svømmeduelige og de svømmeduelige, scorer de nye svømmeduelige signifikant højere i den faglige dimension, hvor godt 63% angiver scoren otte eller mere.

	Faglig dimension	Social dimension	Metode dimension	Forventningsdimension
Samlet (n=184)	7.3	8.1	7.7	7.7
Piger (n=87)	7.6	7.8	7.6	7.9
Drenge (n=97)	7.1	8.3	7.8	7.6

TABEL 11. Gennemsnitsværdier for Elevernes oplevelse af læring i Åbent vand, samlet og opdelt på køn. n=antal elever, der har gennemført svømmetest ved både start og slut, svaret på spørgsmålene vedrørende Elevernes oplevelse af læring samt har deltaget i forløb i åbent vand.

Som ved de ikke-svømmeduelige elever skyldes det fund muligvis, at nye svømmeduelige i højere grad end de elever, der allerede kan svømme, oplever, at de er i færd med at lære nye færdigheder.

Også blandt de nye svømmeduelige scorer en mindre gruppe elever i den lave halvdel af skalaen (under fem). Ingen af de nye svømmeduelige har dog scoret mindre end fem i alle fire dimensioner. Langt de fleste elever har altså givetvis oplevet et brugbart udbytte af undervisningen. Ses der på dimensionerne enkeltvis, placerer 13-15% af de nye svømmeduelige elever deres score under fem i forhold til, om de oplever at lære noget (den faglige dimension) og forventningsdimensionen, mens det samme gælder for 8% af eleverne i den sociale dimension og metode dimensionen.

Der er ingen forskel i resultaterne mellem de nye svømmeduelige og de ikke-svømmeduelige.

FORLØB I ÅBENT VAND

Forløb i åbent vand indbefatter 227 elever. Heraf har 184 elever svaret på spørgsmålene vedrørende *Elevernes oplevelse af læring*. Grundet tidligere nævnte udfordringer med at vurdere svømmeduelighed hos elever, der har deltaget i *Åbent vand* forløb, præsenteres resultaterne for denne elevgruppe samlet og fordelt på piger og drenge. Tabel 11 giver et overblik over elevernes gennemsnitlige score.

Som det fremgår, oplever eleverne fra *Åbent vand* forløb generelt et pænt læringsudbytte af svømmeundervisningen. Næsten fire ud af ti elever angiver en score på otte eller derover i alle fire dimensioner. Ligesom for de øvrige grupper er den sociale dimension

den, hvor eleverne scorer ekstra højt, hvor knapt syv ud af ti elever scorer otte eller derover. De øvrige dimensioner ligger en anelse lavere med 55-60% af eleverne med score på otte eller mere.

For de fleste dimensioner gælder det, at værdierne for elever, der har taget del i *Åbent vand* er lavere end de, der konstateres for de tre andre elevgrupper. Her skal der mindes om, at tallene for *Åbent vand* forløb tager alle elever under et, uden skelnen mellem svømmeduelige, ikke-svømmeduelige og nye svømmeduelige grupperinger. At elever, der har deltaget i *Åbent vand* forløb, generelt oplever et godt udbytte af undervisningen understøttes af, at blot 1% af eleverne angiver en score under fem i alle fire dimensioner. Ses der på dimensionerne enkeltvis gælder det samme for to ud af ti elever i den faglige dimension, og mellem én og to ud af ti i de tre øvrige dimensioner. Der er ikke forskel mellem drenge og piger i *Elevernes oplevelse af læring*.

AFRUNDING – ELEVERNES OPLEVELSE AF LÆRING

Både for forløb i svømmehal og i åbent vand gælder det, at størstedelen af eleverne scorer i den høje ende af skalaen, hvilket indikerer, at de oplever svømmeundervisningen som lærerig og som noget de har det godt med og har forventninger til. Samtidig er der en mindre gruppe elever, som markerer en relativ lav score på de fire anførte dimensioner. At der er variation i *elevernes oplevelse af læring* er i særlig grad et forhold involverede undervisere bør holde sig for øje. Den fælles ambition er, at alle elever oplever en undervisning, der passer til deres potentialer.

For de tre elevgrupper, der har taget del i svømme-forløb i bassin (jf. tabel 8-10), er det mest bemærkelsesværdige ved de angivne scorer for *Elevernes oplevelse af læring* den relativt store overensstemmelse. Forskellene er ikke markante og i øvrigt ret parallelle til en mindre undersøgelse af skolesvømning fra 2012, som anvendte nogenlunde samme evalueringsinstrument (Skovgaard m.fl. 2012).

Det er værd at gentage, at måling af *Elevernes oplevelse af læring* kun er gennemført én gang. Det er givet, at elevernes svar på enten et eller flere af de fire spørgsmål kan variere fra gang til gang. Grunden til det behøver ikke at være den konkrete undervisning, men kan meget vel skyldes andre forhold i skolen, der påvirker elevernes oplevelse af svømmeundervisning og læring i den ene eller anden retning. Resultaterne vedrørende *Elevernes oplevelse af læring* skal nødvendigvis vurderes på den baggrund. I og med der i alle de nævnte grupper indgår hundrede af elever, vurderes resultaterne dog til at udgøre et solidt oversigtsbillede

af *elevernes oplevelse af læring* i svømmeundervisningen. Samtidig skal det nævnes, at en del elever var usikre på, hvordan de fire udsagn præcist skulle forstås. Fx var spørgsmålene om undervisningsmetoder og forventninger til svømmeundervisningen ikke så ligetil for alle elevgrupper. Især de yngste elever havde vanskeligheder i så henseende. I de fleste grupper er elevernes scorer for i hvilken grad de lærer noget (faglig dimension) lavere end for de tre øvrige dimensioner. Det kan muligvis skyldes, at eleverne kun i nogen grad opfatter deres svømmeforløb som egentlig undervisning. I stedet forholder de sig måske mere til skolesvømning som et spændende og sjovt afbræk i skolens almindelige undervisning. Om det faktisk forholder sig som antydnet vides ikke præcist. Såvel undersøgelsens kvalitative og kvantitative fund godtgør dog, at eleverne i høj grad understreger skolesvømningens sociale dimensioner, og at skolesvømning er noget de ser frem til. Det er ikke noget dårligt udgangspunkt for læring.

KERNEBUDSKABER

SVØMMEDUELIGHED OG ELEVERNES OPLEVELSE AF LÆRING

- I den mindre gruppe af deltagende elever fra 6. klasse, er langt de fleste (85%) svømmeduelige ved forløbets start. Af de få elever, som ikke kan svømme ved start, er næsten alle efterfølgende i stand hertil. Efter et svømmeforløb er 81% af eleverne på 5. klassetrin svømmeduelige. På 3.-4. klassetrin kan knapt 70% af eleverne svømme ved forløbets afslutning og det samme gør sig gældende for 30-50% af eleverne på 1.-2. klassetrin. Resultaterne for eleverne i 0. klasse skiller sig ud fra de øvrige. Begrænsede svømmefærdigheder og vanskeligheder med at koncentrere sig ensidigt om at svømme, gjorde det svært for særligt de yngste elever at gennemføre den anvendte svømmetest.
- Andelen af nye svømmeduelige varierer med klassetrin: I gruppen af elever fra 1.-2. klasse stiger andelen af svømmeduelige med 20-30%. På 3.-4. klassetrin udvikler mere end 40% af de ikke-svømmeduelige elever sig til at blive svømmeduelige. Det samme gælder for godt 60% af eleverne i 5. klasse. Antallet af nye svømmeduelige på 6. klassetrin er ret lavt, hvilket skyldes, at det store flertal på dette klassetrin er i stand til at svømme ved forløbets start. Alder – herunder den motoriske og kognitive udvikling, der knytter sig hertil - ser altså ud til at være en betydende faktor for, om eleverne lærer at svømme. Samtidig tyder undersøgelsens tal på, at skolesvømning med god virkning kan gennemføres på indskolingsniveau.
- Svømmeforløbets omfang i form af antal lektioner har betydning for i hvilken grad eleverne lærer at svømme. Grundlæggende er det sådan, at et stigen-

de antal lektioner forbedrer elevernes muligheder for at blive svømmeduelige. Dog ser det ud til, at der er størst virkning af den første mængde af svømmelektioner. Når eleverne når op mod de 40 lektioners svømmeundervisning tyder resultaterne på, at der ikke er meget mere at hente ved at gøre forløbet længere.

- Erfaring med svømning, og dermed en grad af vandtilvænning, enten i skole eller klub ser ud til at være en vigtig faktor i forhold til, om eleverne bliver svømmeduelige. Elever, der tidligere har modtaget svømmeundervisning, bliver i betydelig højere grad i stand til at svømme sammenlignet med de elever, som ikke tidligere har stiftet bekendtskab med svømning.
- Gruppen af nye-svømmeduelige tilbagelagde ved sluttest i gennemsnit 335 meter – altså et pænt

stykke over de 200 meter, der er omdrejningspunktet for den nordiske svømmedefinition.

- *Elevernes oplevelse af læring* viser, at langt hovedparten af skoleelever oplever, at de lærer noget til svømning, og at de føler sig godt tilpas. Der er blot tale om én måling, men fundet understøttes af data fra det samlede projekts observations- og interviewstudier, hvor såvel undervisere som interviewede elever giver udtryk for, at skolesvømning er noget, der ses frem til.

LITTERATUR

Andersen. (2014). Forskningsrapport drengeakademiet, Trivsel, læring og personlig udvikling for drenge på kanten 2013-2014.

Andersen, D. & Kjærulff, A. (2003). HVAD KAN BØRN SVARE PÅ? - om børn som respondenter i kvantitative spørgeskemaundersøgelser. Socialforskningsinstituttet. 03:07.

Andersen, D., Nissen, P. & Poulsen, L. (2016) Inclusion of Marginalized Boys: A Survey of a Summer School Using Positive Psychology Interventions. *Journal of Educational Issues*. 2 (1). 231-247.

Dafolo, (u.å). Tolkning læringsskala. Lokaliseret d. 14. April 2018 på <http://www.dafolo-tools.dk/laertriv/laeringsskala/teacher/interpretation>

Dalsgaard, J., Lüders, K., Knudsen, L.S., Holm, S.G. & Skovgaard, T. (2015). Forbedring af børns svømmeduelighed – kortlægning af muligheder og udfordringer i skolesvømning i 19 udvalgte kommuner. I: Reach nr. 2, Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring.

Kleemann, C.F., Nørgaard, J.C., Enevoldsen, J., Larsen, L.B., Hovgaard, M., Iwersen, M., & Junggren, S.E. (2018). Moderne Svømning. 7. udgave (e-bog), Dansk Svømmeunion.

Lüders, K., Dalsgaard, J., Knudsen, L.S., Holm, S.G. & Skovgaard, T. (2015). Forbedring af børns svømmeduelighed – et litteraturstudie af hvilken alder og hvilken stilart der er mest optimal, når børn skal lære at svømme. I: Reach nr. 1, Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring

Nissen, P. (2011). Fra erfaringsbaseret til evidensbaseret undervisning. I: *Kognition & Pædagogik*. 79, 62-69.

Nissen, P., Lemire, S., & Andersen, F.Ø. (2014). Giving students a voice – a preliminary study of the validity of an ultra brief outcome measure for students: The Learning Rating Scale LRS. *Scottish Journal of Arts, Social Sciences and Scientific Studies*. 17, 23-33.

Ottosen, M. H. & Andersen, D. (2002). Børn som respondenter Om børns medvirken i survey. SFI – Det nationale Forskningscenter for Velfærd.

Skovgaard, T., Lüders, K., von Seelen, J., Jensen, M. M., Ibsen, B., Nielsen, C. D., & Marling, T. (2012). Svømning i den danske folkeskole, Syddansk Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik.

YouGov. (2014). Danskernes svømmeduelighed, livredningsmæssige færdigheder og holdninger til svømning. Lokaliseret d. 18. marts 2018 på http://allesvoemmer.time2web.eu/_files/hovedrapport_svmmeduelighedsundersogelse2014.pdf.

YouGov. (2017). Svømmeduelighedsundersøgelsen, offentliggøres på <http://allesvoemmer.dk/Ny-viden/>.

NYTTIGE LINKS

www.aquaschool.dk – Dansk Svømmeunion

www.allesvømmer.dk – Dansk Svømmeunion

www.ffm.emu.dk – Forenklede Fælles mål,
Undervisningsministeriet

www.skoleidraet.dk - Dans Skoleidræt

www.fiibl.dk – Forsknings- og Innovationscenter for Idræt,
Bevægelse og Læring

www.svoem.org – Dansk Svømmeunion

www.traenerguiden.dgi.dk/Svømning - DGI svømning

www.trygfonden.dk – TrygFonden

www.respektforvand.dk - TrygFondens Kystlivredning

RAPPORTSERIE
Nye veje til svømning i skolen

ALLE SKAL LÆRE AT SVØMME

Udvikling og evaluering
Den korte version
Eksperimentarium
Multisvøm
Technosvøm
Åbent Vand
Partnerskaber om svømning
Svømmeduelighed og elevernes oplevelse af læring
Komprimerede skolesvømmingsforløb
Materialesamling: Multisvøm og Eksperimentarium

Tilgængelig på allesvømmer.dk

TrykFonden

danmark
skoleidræt

